

Артем Рижиков – оператор і воїн

Руслан Гірін

Кінооператор, режисер документального кіно і воїн
Артем Рижиков. Слов'янськ, лютий, 2023.

Приблизно за тиждень до початку повномасштабної війни до мене звернувся Артем Рижиков¹ і сказав, що ми будемо знімати людей, які записалися до лав територіальної оборони Києва та Київської області.

Артем почав їх знімати раніше, а мій перший знімальний день мав бути в суботу 26 лютого 2022 року. Та за два дні до цього почалося повномасштабне вторгнення. Зранку 24 лютого мені зателефонував Артем і сказав, що почалася війна, на дорогах у Києві багатокілометрові пробки, щоб я був поки що вдома. В другій половині дня він мені знову зателефонував і сказав, що сьогодні ми починаємо знімати фільм про війну.

Спочатку ми знімали абсолютно все, що було можливим, всі події, які були у Києві та області. Одного разу я потрапив під обстріл. Було це 23 березня 2022 року, я поїхав знімати наслідки обстрілу Подільського району Києва та руйнування торговельного центру *Retroville* у ніч проти 21 березня. І потрапив під новий обстріл, здійснений, імовірно, зі 120-міліметрового міномета з боку Гостомеля або села Мощун. У цей час там же працювала журналістка Оксана Бауліна в супроводі військового; снаряд вибухнув ближче до журналістки з військовим – на жаль, Оксана Бауліна загинула, а військовий був важко поранений.

У нас було досить багато цікавих людей, яких ми знімали з початку війни і продовжували знімати рік за роком – сподіваюсь, зробимо і про них фільм. А в нашому випадку ре-

жисерові Хуану Камілло Крузу (Juan Camilo Cruz) чогось не вистачало, і він сказав (маючи на увазі Артема Рижикова), що людина, яка перебуває поруч з нами, має бути героєм фільму про цю війну («Простий солдат», режисери Хуан Камілло Круз і Артем Рижиков, Україна, США, Велика Британія).

Батько Артема з дитинства навчив його фотографувати, потім хлопець навчався у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого у великого майстра, кінооператора, завідувача кафедри Богдана Володимировича Вержбицького, про якого, до речі, ми зараз знімаємо фільм.

Артем Рижиков зняв чимало фільмів, один із них – «Російський дятел» (*The Russian Woodpecker*), американсько-британсько-український документальний фільм 2015 року, режисер Чад Грасія (Chad Gracia)². Назва «Російський дятел» пов'язана з відомим радіосигналом, який транслювався Радянським Союзом на Захід у 1970-ті роки. Прем'єра стрічки відбулася 24 січня 2015 року на кінофестивалі «Санденс»-2015 в конкурсі «Закордонне документальне кіно», де вона здобула Гран-прі за найкращий закордонний документальний фільм.

Перед війною Артем і Чад працювали над новим фільмом «Sex in the Soviet Union» про секс-шпиунів 1970-х і про те, як використовували сексуальність у тоталітарному суспільстві. Фільм був завершений тільки цього року.

Артем у березні 2022 року добровільно долучився до лав 130-го окремого батальйону 241-ї ОБр Сил ТрО ЗСУ, який брав участь у звільненні Ірпеня, Бучі, потім Харківської, Луганської та Донецької областей. Зараз Артем у 241-й бригаді далі воює, але ніколи не зупиняв свою творчу діяльність, завжди тримав камеру поряд та іншим військовим давав екшн-камери, які вони чіпляли собі на шолом, для того щоб знімати бойові дії. Я знімав Артема в різних ситуаціях. Коли почалася війна, загинув його батько, я знімав похорон, і це були психологічно важкі часи для нього. Потім були Бахмут, Сіверськ, де ми потрапили під обстріли. Але життя іде далі: в них з дружиною народилась дочка – життя триває. З кінця 2023 року Артем є

¹ Артем Рижиков – український кінооператор документальних фільмів. Знімав фільми: «Я – Катя Голубєва» (2016), «Гідра» (2019), «Війна в Європі – трагедія України» (2021, Німеччина), «Дуель: Зеленський проти Путіна» (2023, Німеччина), «Ерос про ГУЛАГ російського розуму» (2024, США), «Sex in thy Soviet Union» (2025, США).

² Чад Грасія працював у театрі Нью-Йорка майже 20 років як продюсер і драматург з акцентом на спектаклях у віршах. Його вистави бачили в різних містах США та Європи. Він написав драму, засновану на шумерському епосі. Співпрацює з американським драматургом Кірком Вудом Бромлі. «Російський дятел» – його перший фільм.

Артем Рижиков і Руслан Гірін у Бахмуті. Зі зброєю і кінознімальною технікою.

командиром іноземного підрозділу. За 3,5 років у армії виконував бойові завдання на багатьох ділянках фронту (Ірпінь, Харків, східний кордон Харківщини, Куп'янськ, Макіївка, Сіверськ, Бахмут, Часів Яр, Нью Йорк, Курахове, і т.д.) Зараз перебуває на Запорізькому напрямку. Неодноразово був відзначений командуванням нагородами за мужність і відвагу. Світова прем'єра фільму «A Simple Soldier» («Простий солдат») відбудеться у Великій Британії на одному з найбільших фестивалів документального кіно Європи Sheffield Doc Fest (з 18 по 23 червня).

Руслан Гірін і Артем Рижиков на фронті. Всі три фото надані Русланом Гіріним.

